

Vaasan hallinto-oikeus**Päätös**

Antopäivä

26.06.2019

Päätösnumero

19/0317/3

Diaarinumerot

00542/17/5107

00554/17/5107

Asia

Valitukset ympäristölupa-asiassa

Muutoksenhakija

1. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta

2. Finavia Oyj

Luvan hakija

Finavia Oyj

Päätös, johon on haettu muutosta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
31.3.2017, Nro 71/2017/1

Aluehallintovirasto on myöntänyt Finavia Oyj:lle ympäristöluvan Vantaan kaupungin kiinteistöllä 92-407-9-48 ja Tuusulan kunnan kiinteistöllä 858-411-18-50 sijaitsevan maankaatopaikan 8B toimintaan. Samalla aluehallintovirasto on myöntänyt luvan hakijalle luvan aloittaa ympäristölupapäätöksen mukainen toiminta lupapäätöksen mukaisesti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta sen jälkeen, kun luvan saaja on asettanut 20.000 euron suuruisen vakuuden.

Lupa on liitetty seuraavat lupamääräykset:

Toiminta

1. Ennen tämän luvan mukaisen maanlajityksen aloittamista on varmistettava (esim. maaperätutkimuksin), ettei hakemuksen tarkoittamalla läjitysalueella ole pilaantuneita maa-aineksia, mukaan lukien glykolia tai liukkaudentorjuntakemikaaleja sisältäviä massoja, joista voisi aiheutua haittaa pohja- tai pintavesille.

2. Maankaatopaikalle (varsinainen läjitysala noin 5,2 ha) saa sijoittaa pilaantumattomia maa-aineksia täyttösuunnitelman (GEO 8-2, 21.10.2016) ja leikkauspiirustusten (GEO 8-3, 21.10.2016) mukaisesti siten, että täytön korkein kohta

on enintään tasolla +74 m.

3. Toimintaa alueella saa harjoittaa viikonpäivinä ma–pe kello 6–22 ja lauantaisin kello 7–18.

Vastaanotettavat maa-ainekset

4. Maankaatopaikalle saa vastaanottaa ja loppusijoittaa ainoastaan pilaantumattomia ylijäämämaita (maa- ja kiviainesjätteitä 17 05 04), jotka ovat peräisin Helsinki-Vantaan lentoaseman alueelta ja joita ei kyetä hyödyntämään muualla rakentamisessa.

5. Maankaatopaikalle ei saa sijoittaa sellaisia ylijäämämaita, joiden haitallisuudesta ei ole varmuutta. Ylijäämämaitojen ollessa peräisin alueilta, joilla on käsitelty polttoaineita tai kemikaaleja (jäänestoaineita, liukkaudentorjunta-aineita ym.), on tuotavista massoista oltava riittävät tutkimustulokset ja riippumattoman asiantuntijan lausunto niiden sijoituskelpoisuudesta alueelle.

Maankaatopaikalle tuodut muunlaiset jätteet on viipymättä poistettava ja toimitettava laitokselle, jonka ympäristöluvassa kyseisen jätteen käsittely on hyväksytty.

6. Alueella voidaan ainoastaan poikkeuksellisesti ja lyhytaikaisesti (enintään 2 viikkoa) välivarastoida maamassoja, joiden laadun tarkempi selvittäminen on vielä kesken. Nämä on välivarastoitava tiiviillä alustalla erillään muista maa-aineksista ja selvästi esim. lippusiimoilla merkittynä tai aidattuna.

7. Maankaatopaikalle saapuvat maa-aineskuormat on lisäksi tarkastettava aistinvaraisesti (ulkonäkö, haju) ja kuormien laadusta ja maa-ainesmäärästä on pidettävä kirjaa.

Maankaatopaikka-alueen hoito

8. Luvan saajan on nimettävä henkilö, joka vastaa maankaatopaikan toiminnasta ja luvan velvoitteiden noudattamisesta. Henkilön nimi ja yhteystiedot on viipymättä ilmoitettava Uudenmaan ELY-keskukselle, samoin tietojen muutokset.

9. Ulkopuolisten pääsy maankaatopaikalle on estettävä sisäänajotielle asetettavan puomin avulla.

10. Täyttö on toteutettava siten, että estetään ympäristöhaitat ja vaaratilanteet, kuten sortumat, täyttöpenkereen puutteellinen vakavuus sekä veden lammikoituminen alueelle. Alimmaiseksi täyttöön on pyrittävä sijoittamaan savipitoisia maita.

11. Selkeytysaltaat on tyhjennettävä lietteestä ennen kiintoaineksen erotuskyvyn olennaista heikentymistä. Tyhjennys on tehtävä säännöllisesti ja lietteen poistosta on pidettävä kirjaa.

12. Ympärys- ja purkuojien kunnosta on huolehdittava säännöllisesti ja vesien purkautuminen niitä pitkin on varmistettava tarvittaessa esim. pumppauksin.

Vesien johtaminen ja käsittely

13. Maankaatopaikka-alueen hule- ja suotovedet on kerättävä ojituksella ja lisäksi tarvittaessa pumppaamalla selkeytysaltaisiin ennen varsinaisiin purkuoihin johtamista. Ympärysojien materiaalina on käytettävä heikosti vettä johtavia maa-aineksia.

14. Alueelle on rakennettava hule- ja suotovesien selkeytysaltaat. Maankaatopaikan eteläinen selkeytysallas (allas 1) purkuojineen (hakemuksen täydennys 17.3.2017) on oltava käyttövalmiina 31.5.2017 mennessä ja pohjoinen (allas 2) purkuojineen 30.6.2017 mennessä. Erityisesti eteläinen allas ja välittömästi sen jälkeinen ojajakso Lavangon pohjavesialueella on rakennettava niin tiiviiksi (tai johdettava vedet putkea pitkin), että estetään vesien suotautuminen maaperään ja edelleen pohjaveteen.

15. Purkuoihin johdettavat vedet on käsiteltävä siten, että vesien johtamisesta ei aiheudu pintavesien haitallista kuormitusta eikä purkualueen liettymistä tai vettymistä.

Melu

16. Toiminnasta aiheutuva meluhaitta lähimmille häiriintyville kohteille on arvioitava ja toimitettava tätä koskeva selvitys Uudenmaan ELY-keskukselle 30.9.2017 mennessä.

Selvityksen perusteella tai maankaatopaikkatoiminnasta mahdollisesti aiheutuvien meluvalitusten johdosta ELY-keskus voi edellyttää melumittauksia lähimpien asuinrakennusten luona.

Päästöt ilmaan

17. Pölyämistä on ehkäistävä kostuttamalla ajoteitä ja kuormia vedellä sekä sopivin tilannenopeuksin.

18. Alueen työkoneissa polttoaineena käytettävän kevyen polttoöljyn rikkipitoisuus saa olla enintään 0,10 painoprosenttia.

Polttoaineet

19. Työkoneiden tankkauksiin käytettävä polttoainesäiliö on sijoitettava mahdollisimman kauas alueen lounaisosasta ja pohjavesialueesta. Polttoainesäiliön on oltava kaksoisvaippasäiliö tai se on varustettava suoja-altaalla (tilavuus 100 %), sekä ylitäytönestimellä.

20. Tankkauksen yhteydessä on maaperän suojana käytettävä imeytysmattoa tai muuta vastaavaa ratkaisua, jolla estetään polttoainevuotojen pääsy maaperään, ja lisäksi säiliöalueella on oltava muuta imeytysmateriaalia. Polttoaineen jakelulaite on varustettava lukittavalla sulkuventtiilillä. Jakelulaitteen käyttö on oltava estetty, kun alueella ei työskennellä.

Poikkeukselliset tilanteet

21. Häiriötilanteissa ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, joissa on aiheutunut tai uhkaa aiheutua poikkeavia päästöjä ilmaan, maaperään, ojiin tai pohjaveteen, on viivytyksettä ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin ympäristövahinkojen torjumiseksi ja rajoittamiseksi. Vuotoina ympäristöön päässeet polttoaineet on kerättävä välittömästi talteen ja syntyneet jätteet on käsiteltävä asianmukaisesti.

Poikkeavista päästöistä on viipymättä ilmoitettava Uudenmaan ELY-keskukselle ja Vantaan kaupungin sekä Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille. Merkittävistä polttoaine- ja kemikaalivuodosta on välittömästi ilmoitettava pelastuslaitokselle sekä Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:lle.

22. Poikkeuksellisiin ja häiriötilanteisiin (sortumat mukaan lukien) on varauduttava ajan tasalla pidettävällä varautumissuunnitelmalla ja kouluttamalla henkilökunta tällaisten tilanteiden varalle. Suunnitelman mukaisten ohjeiden on oltava kaikkien alueella työskentelevien tiedossa.

Toiminnan lopettaminen

23. Täytön valmistuttua alue on muotoiltava lopulliseen muotoonsa estäen lammikoituminen sekä heinitettävä viipymättä eroosion välttämiseksi. Uudenmaan ELY-keskukselle on ilmoitettava toiminnan lopettamisesta.

Tarkkailu

24. Vesien keräys- ja käsittelyjärjestelmän kuntoa ja toimivuutta on seurattava vähintään kuukausittain, samoin purkuojien tilaa.

25. Maankaatopaikan omista selkeytysaltaista (1 ja 2) lähtevän veden laatua (virtaamatietoineen) sekä veden laatua purkuojissa on tarkkailtava Uudenmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Määritettäviin parametreihin on lisättävä propyleeniglykoli ja/tai sen hajoamistuotteita.

Pintavesien tarkkailusuunnitelma on esitettävä Uudenmaan ELY-keskukselle 1.5.2017 mennessä.

26. Maankaatopaikan vaikutuksia pohjaveteen on tarkkailtava pohjaveden havaintoputkista HP101, P20 ja P40 sekä kaivosta PK43 vähintään kaksi kertaa vuodessa Uudenmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Lisäksi alueen länsipuolelle Lavangon pohjavesialueelle ennen Päijänne-tunnelia on lisättävä uusi tarkkailupiste.

Nykyisin määritettäviin parametreihin on lisättävä propyleeniglykoli ja/tai sen hajoamistuotteita sekä nitraatti- ja nitriittityppi (korkeita typpipitoisuuksia havaittaessa). Pohjaveden tarkkailusuunnitelma on esitettävä Uudenmaan ELY-keskukselle 1.5.2017 mennessä.

27. Edellä määräyksissä veloitettuja tarkkailuja voidaan tarvittaessa tarkentaa ja muuttaa Uudenmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että

muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta, lupamääräysten noudattamisen valvottavuutta eivätkä tarkkailun kattavuutta.

28. Mittaukset, näytteenotto ja analysointi on suoritettava ulkopuolisen asiantuntijan toimesta standardien (CEN, ISO, SFS tai muu vastaavan tasoinen kansallinen tai kansainvälinen yleisesti käytössä oleva standardi) mukaisesti tai muilla tarkoitukseen sopivilla yleisesti käytössä olevilla viranomaisten hyväksymillä menetelmillä. Mittausraporteissa on esitettävä käytetyt mittaussmenetelmät ja niiden mittausepävarmuudet sekä arvio tulosten edustavuudesta.

Kirjanpito ja raportointi

29. Toiminnasta on pidettävä kirjaa. Kirjanpitoon on kirjattava ainakin seuraavat asiat:

- vastaanotettujen maa- ja kiviainesten määrä (myös t/a), laatu, alkuperä, toimittaja, toimitusajankohta
- alueella mahdollisesti välivarastoidut ylijäämämaat, joiden tutkimustulokset keskeneräisiä
- ylijäämämaiden laadunvalvontatulokset
- selkeytsaltaiden lietteen poistot
- alueelta pois viedyt maa-ainekset ja mahdolliset jätteet (laatu, määrä, vienninajankohta, kohde) mukaan lukien selkeytsaltaiden lietteet
- kartta maankaatopaikan läjityksistä vuoden aikana
- vesienkäsittelyjärjestelmän tarkastukset
- suoritettut huolto- ja korjaustoimenpiteet
- tehdyt tarkkailut ja tarkkailujen tulokset
- tiedot ympäristönsuojelun kannalta merkittävistä häiriötilanteista ja onnettomuuksista (syy, kesto aika, arvio päästöistä sekä niiden ympäristövaikutuksista ja suoritettut toimenpiteet) sekä mahdollisista valituksista.

Ylijäämämaita koskeva kirjanpito on säilytettävä vähintään kuusi vuotta ja se on pyydettyä esitettävä ympäristöluvan valvontaviranomaisille.

30. Toiminnasta on laadittava vuosittain raportti, jossa on esitettävä yhteenveto kirjanpidosta. Raportti on toimitettava tarkasteluvuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Vantaan kaupungin ja Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisille.

Lisäksi pohjavesitarkkailun tulokset on toimitettava Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:lle välittömästi niiden valmistuttua.

Vakuus

31. Luvan saajan on asetettava kuukauden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 35.000 euron suuruinen hyväksyttävä vakuus maankaatopaikan asianmukaisen jätehuollon, tarkkailun ja toiminnan lopettamisen edellyttämien toimien varmistamiseksi.

Luvan voimassaolo

Päätös on voimassa toistaiseksi.

Toiminnan olennaiseen laajentamiseen tai muuttamiseen on oltava lupa.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

1. Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on vaatinut, että aluehallintoviraston päätös kumotaan ja asia palautetaan aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi sen jälkeen, kun Finavia Oyj:n maankaatopaikkatoiminnasta Helsinki-Vantaan lentokenttäalueen pohjoisosassa on tehty ympäristövaikutusten arviointi. Lisäksi ympäristölupapäätöksen täytäntöönpano on kiellettävä.

Ympäristölautakunta on esittänyt perusteluinaan muun muassa, että Finavia Oyj on aloittanut kaikkien vuonna 2011 luvittujen maankaatopaikkojen toiminnan jo ennen lupahakemusten vireillepanoa. Myllypadontien maankaatopaikan alueella läjitystoimintaa on lupapäätöksen mukaan ollut vuosina 2007–2009 ja läjitetyn maa-aineksen määrä on ollut arviolta 65 000 m³. Myllypadontien maankaatopaikan kokonaistäyttötilavuus on ympäristöluvan mukaan enintään noin 143 000 m³, jolloin luvan mukaista lisätäyttöä on ollut enintään noin 78 000 m³. Loppusijoitettavien maa-ainesten määräksi Myllypadontien maankaatopaikalle on arvioitu olevan 10 000–20 000 m³ vuodessa.

Maankaatopaikkojen 7a ja 7b alueelle on lupapäätöksen mukaan loppusijoitettu kiitotien 3 rakentamisessa syntyneitä ylijäämämaa-aineita arviolta 250 000 m³. Kiitotie 3 on valmistunut vuonna 2002. Maankaatopaikkojen 7a ja 7b kokonaistäyttötilavuus on lupapäätöksen mukaan enintään noin 410 000 m³, jolloin luvan mukaista lisätäyttöä on ollut enintään noin 160 000 m³. Maankaatopaikoille 7a ja 7b on arvioitu otettavan vastaan maa-aineita 10 000 m³ vuodessa.

Maankaatopaikan 8 alueella maanläjitystoiminta on Finavia Oyj:n oman selvityksen mukaan aloitettu kiitotien 3 rakentamisen yhteydessä vuonna 1997 ja läjitys on tehty pääosin vuosina 1997–1998. Lupapäätöksestä ei selviä, miten paljon alueelle on läjitetty maa-aineita ennen ympäristöluvan myöntämistä. Ilmavalokuvatulkinnan mukaan suurin osa alueesta on ollut täyttämättä vielä vuonna 2013. Luvan mukainen kokonaistäyttötilavuus maankaatopaikalla 8 on enintään noin 480 000 m³. Maankaatopaikalle vastaanotetaan maa-aineita ympäristöluvan mukaan arviolta 10 000–20 000 m³ vuodessa.

Finavia Oyj:n mukaan osa maankaatopaikan 8B alueesta on ollut kiitotien 3 rakentamisen aikaista läjitysaluetta 2000-luvun alussa ja osalle aluetta on tehty noin viiden metrin paksuista täyttöä. Täyttömassat ovat olleet peräisin kiitotien 3 alueelta. Osalle aluetta on ollut lisäksi läjitettynä maankaatopaikka-alueelta 8 nostettua turvetta, joka on myöhemmin hyötykäytetty mullan valmistuksessa. Turpeesta valmistettuja multakasoja on ollut alueella vielä alkukevästä 2017.

Maankaatopaikan 8 toiminnasta ja vesien käsittelystä on aiheutunut Tuusulan kunnan puolella sijaitsevan kiinteistön Österskog 858-411-2-329 metsäoajan liettymistä. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen tulkinnan mukaan syynä

on ollut maankaatopaikan ympäristöluvan lupamääräysten laiminlyönti. Ympäristökeskus on toimittanut asiasta 28.3.2017 päivätyn muistion Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle sekä Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Myllypadontien maankaatopaikka sekä maankaatopaikat 7a, 7b ja 8 olisi tullut alun perin yhdistää samaan ympäristölupakäsittelyyn ja niiden ympäristövaikutukset arvioida ennen lupakäsittelyä. Alueita erottavat huoltotiet eivät ole olleet riittävä peruste toisiinsa rajautuvien ja ajallisesti samanaikaisesti toimivien maankaatopaikkojen luvittamiseen erillisinä hankkeina. Maankaatopaikka 8B muodostaa edellä mainittujen kaatopaikkojen kanssa toiminnallisen kokonaisuuden ja maankaatopaikkatoiminnan laajentaminen alueelle on käsiteltävä ympäristöluvan muutoksena. Saman toiminnanharjoittajan samalle alueelle sijoittuvien toimintojen pilkkomista erillisiksi luviksi etenkin, kun toimintojen ympäristövaikutukset ja osittain myös vesien johtamiseen suunnitellut rakenteet ovat yhteisiä, ei voida pitää perusteltuna.

Suunnitellulla maankaatopaikalla 9 on yhteisiä ympäristövaikutuksia aikaisemmin luvitettujen Myllypadontien maankaatopaikan sekä maankaatopaikkojen 7a, 7b, 8 ja 8B kanssa. Koska maankaatopaikkatoiminnan ympäristövaikutuksia ei ole ennen vuoden 2011 lupakäsittelyä arvioitu ja luvat on käsitelty erillisinä, tilanne olisi tullut korjata ennen maanlajitysalueen 8B ympäristöluvan käsittelyä.

Niiden maankaatopaikkojen, joille on jo myönnetty ympäristöluvat, ja lupakäsittelyssä olevan maankaatopaikan 9 yhteenlaskettu täyttötilavuus on noin 979 000 m³ ja yhteispinta-ala 20,2 hehtaaria. Vaikka vuonna 2011 ympäristöluvat saaneiden maankaatopaikkojen täyttäminen on aloitettu jo ennen lupahakemusten jättämistä, niiden ympäristölupien myöntämisen jälkeen jäljellä olleeksi yhteenlasketuksi täyttötilavuudeksi voidaan arvioida noin 480 000 m³.

Myllypadontien maankaatopaikan ympäristöluvan myöntämisen jälkeen jäljellä olleen täyttötilavuuden laskennallinen täyttöaika on vuotuisella enimmäistäytöllä ollut noin neljä vuotta, maankaatopaikkojen 7a ja 7b noin 16 vuotta ja maankaatopaikan 8 noin 12 vuotta. Myllypadontien maankaatopaikan sekä maankaatopaikkojen 7a, 7b ja 8 yhteenlaskettu vuotuinen enimmäistäyttömäärä on alueiden ympäristölupien mukaan 50 000 m³, jolloin kyseisille alueille olisi lupien mukaan voinut vuosina 2012–2016 läjittää enimmillään yhteensä vain noin 250 000 m³. Finavia Oyj:llä tulisi kyseisillä vuotuisilla täyttömäärillä olla maankaatopaikoilla 7a ja 7b täyttöaikaa vielä noin 11 vuotta ja maankaatopaikalla 8 vielä noin seitsemän vuotta.

Edellä esitetty huomioon ottaen on ilmeistä, että Myllypadontien maankaatopaikan sekä maankaatopaikkojen 7a, 7b ja 8 yhteenlaskettu vuotuinen ylijäämämaiden läjitysmäärä on ollut yli 50 000 tonnia. Lisäksi on todennäköistä, että hankekohtaisen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn raja on ylitetty erikseen myös maankaatopaikoilla 7a ja 7b sekä maankaatopaikalla 8. Samaan toiminnalliseen kokonaisuuteen kuuluvan maankaatopaikan 8B ja edellisten kanssa yhteiset ympäristövaikutukset jakavan suunnitellun maankaatopaikan 9 yhteenlaskettu vuotuinen täyttömäärä tulee myös todennäköisesti ylittämään 50 000 tonnia.

Osasta Myllypadontien maankaatopaikkaa, maankaatopaikalta 8, osasta maankaatopaikkaa 8B sekä osasta suunniteltua maankaatopaikkaa 9 suoto- ja valumavedet virtaavat pohjoiseen suuntautuvien metsä- ja pelto-ojien kautta Huhtarinpuroon, joka noin 1,7 kilometrin maankaatopaikka-alueiden pohjoispuolella purkaa vetensä Tuusulanjokeen. Aikaisemmassa lupakäsittelyssä Myllypadontien maankaatopaikan ja maankaatopaikan 8 suoto- ja valumavesien on oletettu virtaavan huomattavasti lyhyempää ojastoa pitkin Tuusulanjokeen kulkematta lainkaan Huhtarinpuron kautta. Huhtarinpuron ala- ja keskiossa, jonne maankaatopaikka-alueelta johtavat metsäojat purkavat vetensä, on valmisteilla olevan Tuusulan pienvesiselvityksen mukaan vesilain 2 luvun 11 §:ssä tarkoitettu luonnontilainen noro, jonka luonnontilan vaarantaminen on kielletty.

Jos ympäristölupahakemus koskee ympäristövaikutusten arvioinnista annettussa laissa tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on ympäristönsuojelulain 39 §:n 2 momentin mukaan liitettävä mainitun lain mukainen arviointiselostus ja yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksesta ennen päätöksentekoa. Euroopan unionin tuomioistuin on ottanut useissa ratkaisuisaan kantaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisalan laajuuteen ja siihen, miten eri vaiheissa toteutettavien hankkeiden yhteisvaikutukset on otettava huomioon soveltamista koskevassa harkinnassa. Korkein hallinto-oikeus on ratkaisussaan KHO 2016:106 katsonut, että Euroopan unionin tuomioistuimen tuomioiden johdonmukaisena linjana on ollut direktiivin soveltamisalan ja tarkoituksen laaja tulkinta. Yksittäisten jäsenvaltioiden tai toimivaltaisten viranomaisten ei EU-tuomioistuimen mukaan pidä toiminnassaan pyrkiä tulkitsemaan sitä suppeammin. Lupakäsittelyä edeltävää ympäristövaikutusten arviointia ei siten voi välttää pilkkomalla toiminnallinen kokonaisuus tai yhteiset ympäristövaikutukset omaavat hankkeet erillisiin lupahakemuksiin ja luparatkaisuihin.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston olisi tullut virallisperiaatteen mukaisesti valvoa, että kaikki tarvittavat selvitykset on tehty ennen ympäristöluvan myöntämistä. Aluehallintoviraston olisi tullut saattaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tutkittavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarve etenkin, kun sen tiedossa on ollut samalta toiminnalliselta maankaatopaikka-alueelta aiheutuvat ympäristöhaitat ja niitä koskeva kirjallinen viireillepano.

Aluehallintovirasto on luparatkaisun vastauksessa lausuntoihin ja muistutuksiin todennut ympäristövaikutusten arviointimenettelystä, että Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei ole edellyttänyt ympäristövaikutusten arviointimenettelyä Finavia Oyj:n maankaatopaikkatoiminnalle. Nyt kyseessä olevan maankaatopaikan vuotuinen jätemäärä on alle 50 000 tonnia. Luparatkaisusta ei kuitenkaan käy ilmi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausuntoajankohtaa. On ilmeistä, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei ole lausuntoa antaessaan ollut tietoinen maankaatopaikkatoiminnan vesienkäsittelyn puutteista ja niistä aiheutuneista ympäristöhaitoista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ei siten ole ollut riittäviä tietoja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisharkintaa varten, kun se on antanut lausuntoa lupahakemuksen johdosta.

Finavia Oyj on toimittanut Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle selvityksen sen maankaatopaikkatoiminnasta tehtyyn viireillepanoon

sekä Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen muistiossaan esittämiin maankaatopaikkatoimintaa koskeviin toimenpide-esityksiin. Selvityksessään yhtiö on esittänyt maankaatopaikan 8 suotovesille uutta käsittelyjärjestelmää, joka korvaisi Myllypadontien maankaatopaikan itäisen selkeytysaltaan. Kyseiseen selkeytysaltaaseen johdetaan osa Myllypadontien maankaatopaikan pinta- ja suotovesistä sekä osa maankaatopaikan 8B pinta- ja suotovesistä. Maankaatopaikan 8 vesienkäsittelyjärjestelmän muuttaminen yhtiön esittämällä tavalla tulee siten muuttamaan myös Myllypadontien maankaatopaikan ja maankaatopaikan 8B pinta- ja suotovesien käsittelyä. Yhtiön selvitys on siten puutteellinen, ettei sen perusteella voida vielä arvioida maankaatopaikan 8 vesienkäsittelyssä tehtävien muutosten vaikutusta eri läjitysalueiden ja maankaatopaikkatoiminnan kokonaisuuden kannalta. Ympäristövaikutusten kokonaisvaltainen arviointi koko maankaatopaikkatoiminnan alueelta on tämän vuoksi välttämätöntä.

Finavia Oyj:n selvitykseen liittyvän suunnitelman mukaan Myllypadontien maankaatopaikan itäisen selkeytysaltaan korvaavan uuden vesienkäsittelyaltaan rakenteet ulottuvat osittain naapurikiinteistön puolelle ja siitä vedet johdetaan suoraan naapurikiinteistölle. Ympäristöluvassa olisi tullut ratkaista jätevesien johtamista koskeva asia ympäristönsuojelulain 68 §:n mukaan tai hakeemukseen olisi tullut liittää naapurikiinteistön omistajan suostumus asiassa.

Finavia Oyj:n maankaatopaikkatoimintaan kuuluvien läjitysalueiden luvittaminen erillisinä ja lupamääräysten rikkominen ovat johtaneet käsillä olevaan valvontatilanteeseen, jota yhtiö yrittää jälkikäteen ratkoa erillisillä selvityksillä ja suunnitelmilla. Jos maankaatopaikkatoiminta olisi selvitetty varhaisessa vaiheessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä kokonaisuutena, selvityksen avulla olisi voitu ennaltaehkäistä tai ainakin vähentää haitallisia ympäristövaikutuksia. Ympäristövaikutusten arviointi koko maankaatopaikkatoiminnan osalta on siten toiminnanharjoittajankin etu, kun se selvittää ja arvioi toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja ja toimenpiteitä ympäristöriskien pienentämiseksi.

Koska Finavia Oyj:n maankaatopaikkatoiminnan laajentamiselle Helsinki-Vantaan lentokenttäalueen pohjoisosassa ei tehty ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, aluehallintovirastolla ei ole ollut käytettävissään riittäviä tietoja maankaatopaikan 8B ympäristöluvan myöntämiselle. Luvan myöntämisedellytykset ovat siten puuttuneet.

Finavia Oyj ei ollut lupahakemuksessaan toimittanut aluehallintovirastolle selvitystä maankaatopaikalle 8B ennen lupahakemuksen vireillepanoa läjitettyjen ylijäämämaiden laadusta eikä läjitysalueen perusmaan puhtaudesta. Aluehallintovirasto on tämän vuoksi antanut lupamääräyksen 1. Päätöksen perusteluiden mukaan kyseinen lupamääräys on annettu maaperän sekä pinta- ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemiseksi.

Lupamääräys on riittämätön sen varmistamiseksi, onko alueelle jo aikaisemmin tuotu pilaantuneita maita, joista voi aiheutua maaperän, pintavesien, pohjaveden tai Päijänne-tunnelissa virtaavan raakaveden pilaantumista. Toiminnanharjoittajalta edellytettyä selvitystä ei lupapäätöksen mukaan tarvitse mitenkään hyväksyttää viranomaisella eikä edes sen tuloksia tarvitse toimittaa viranomaiselle tiedoksi. Kyseisellä menettelyllä lupaviranomainen on tosiasiallisesti jättänyt tekemättä ympäristöluvan myöntämisedellytysten arvioinnin.

Ympäristöluvassa on annettu melua koskeva lupamääräys 16, joka päätöksen perusteluiden mukaan on annettu, koska melun häiritsevyys lähiasutukselle on tarpeen selvittää melun erotessa luonteeltaan lentoliikenteen melusta. Melutasolle ei perusteluiden mukaan ole kuitenkaan annettu raja-arvoa, koska alue sijaitsee lentomelualueella.

Lupamääräyksen 16 ja sen perusteluissa esitetyn arvioinnin perusteella lupaviranomainen on katsonut, että toiminnasta voi aiheutuva meluvaikutuksia lähiasutukselle. Lupapäätöksessä ei ole asetettu melulle raja-arvoa. Tämän perusteella voi olettaa lupaviranomaisen harkinteen toiminnasta aiheutuvan melun kohtuullisuutta suhteessa häiriintyviin kohteisiin. Meluvaikutusten osalta lupaharkinta tuskin on ollut edes mahdollista tilanteessa, jossa lupaviranomaisella ei ole ollut riittäviä selvityksiä toiminnan meluvaikutuksista. Melumallinnus on ympäristölupahakemukseen yleisesti edellytetty asiakirja, jolla on usein keskeinen merkitys meluvaikutusten arviointiin ja lupaharkintaan. Lupapäätös on perustunut tältä osin puutteellisiin selvityksiin. Lupamääräyksellä 16 aluehallintovirasto on jättänyt melua koskevan lupaharkinnan tekemättä ja siirtänyt sen luvan myöntämisen jälkeisen selvityksen sekä mahdollisten meluvalitusten johdosta tehtävien valvontatoimien varaan.

Aluehallintovirasto on perustellut päätökseen liittyvää täytäntöönpanolupaa kiireellä keväällä 2017 alkavan lentoaseman laajennushankeen maanrakennustöissä. Jos Finavia Oyj olisi toiminut Myllypadontien maankaatopaikan sekä maankaatopaikkojen 7a, 7b, ja 8 läjitystoiminnassa lupahakemuksissa esittämillään ja lupapäätöksissä rajatuilla vuotuisilla täyttömäärillä, sillä olisi tällä hetkellä kyseisillä maankaatopaikoilla läjityskapasiteettia vielä vuosiksi eteenpäin. Lupahakemusten ja lupapäätösten ilmeinen ristiriita todellisuuden kanssa on selkeä osoitus ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisrajan ylittymisestä.

2. *Finavia Oyj* on vaatinut, että lupamääräyksen 25 ensimmäinen kappale kumotaan tai sitä muutetaan ja että lupamääräyksen 26 toista kappaletta muutetaan.

Ellei lupamääräyksen 25 ensimmäistä kappaletta kumota, se tulee muuttaa kuulumaan seuraavasti:

Maankaatopaikan omista selkeytysaltaista (1 ja 2) lähtevän veden laatua (virtaamatietoineen) sekä veden laatua purkuojissa on tarkkailtava Uudenmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Selkeytysaltaista 1 ja 2 määritettäviin parametreihin on lisättävä kemiallinen hapenkulutus (COD_{Cr}). Mikäli COD_{Cr} -arvo ylittää 50 mg/l, on kyseisestä tarkkailupisteestä määritettävä propyleeniglykolin ja sen hajoamistuotteiden pitoisuudet.

Lupamääräyksen 26 toinen kappale tulee muuttaa kuulumaan seuraavasti:

Nykyisin määritettäviin parametreihin on lisättävä nitraatti- ja nitriittityppi (korkeita typpipitoisuuksia havaittaessa) sekä kemiallinen hapenkulutus (COD_{Cr}). Mikäli COD_{Cr} -arvo ylittää 30 mg/l, on kyseisestä tarkkailupisteestä määritettävä propyleeniglykolin ja sen hajoamistuotteiden pitoisuudet. Pohjaveden tarkkailusuunnitelma on esitettävä Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskukselle 1.5.2017 mennessä.

Perusteluinaan yhtiö on esittänyt, että propyleeniglykolin ja/tai sen hajoamistuotteiden tarkkailu sekä pinta- että pohjavesistä on tarpeetonta, koska alueelle läjitetään pilaantumattomia maa-aineksia. Alueelle ei ole tarkoitus läjittää propyleeniglykolia tai sen hajoamistuotteita sisältäviä maa-aineksia. Yhtiö tutkii rakennuskohteiden maaperän mahdollisen pilaantuneisuuden jo hankkeiden suunnitteluvaiheessa. Lisäksi yhtiön maanrakennustyömailla on käytössä toimintaohje, jossa on annettu ohjeet kaivutyön aikana tehtävästä maa-ainesten pilaantuneisuuden tarkkailusta ja toimenpiteistä, mikäli kaivutyön aikana havaitaan pilaantuneiksi epäiltäviä maa-aineksia. Propyleeniglykoli ja sen hajoamistuotteet ovat biologisesti hajoavia ja hajotessaan erittäin haisevia. Täten kyseiset yhdisteet havaitaan työmaalla jo hyvin pieninä pitoisuuksina, mikäli niitä esiintyy kaivetuissa maa-aineksissa.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän Helsinki-Vantaan lentoaseman vesien tarkkailuohjelman mukaan kaikista purkuojista on tutkittava kemiallinen hapenkulutus COD_{Cr} . Glykolit ja hajoamistuotteet on tutkittava vain lentoasema-alueen pääpurkuojista. Kyseisiin purkuojiin johdetaan vesiä alueilta, joissa lentoaseman toiminnoista johtuen voi olla glykolia ja sen hajoamistuotteita. Glykolin ja sen hajoamistuotteiden määritykset tehdään vain kerran vuodessa ja jatkotarkkailutarve arvioidaan tulosten perusteella viimeistään vuonna 2019.

Propyleeniglykolia ja/tai sen hajoamistuotteita ei lähtökohtaisesti tutkita Helsinki-Vantaan lentoaseman toimintaan liittyvässä pohjavesien tarkkailussa. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymän Helsinki-Vantaan lentoaseman vesien tarkkailuohjelman mukaisesti pohjavedestä on määritettävä glykolit ja hajoamistuotteet, mikäli kemiallinen hapenkulutus COD_{Cr} ylittää arvon 30 mg/l.

Propyleeniglykolin ja/tai sen hajoamistuotteiden määrittäminen alueen selkeytysaltaiden ja purkuojien vesistä sekä pohjavesistä ei ole perusteltua maanlajitytysalueen toiminnassa.

Selkeytysaltaista lähtevistä vesistä sekä pohjavesistä määritettäviin parametreihin voidaan lisätä kemiallinen hapenkulutus COD_{Cr} , koska propyleeniglykolin ja sen hajoamistuotteiden mahdollinen esiintyminen havaitaan kohonneena COD_{Cr} -arvona. Propyleeniglykoli ja hajoamistuotteet ovat orgaanisia yhdisteitä. Kemiallinen hapenkulutus COD_{Cr} kuvaa orgaanisten yhdisteiden määrää vedessä ja jos se on pieni, myös orgaanisten yhdisteiden määrä on pieni. Kemiallinen hapenkulutus COD_{Cr} määritetään kaikista Helsinki-Vantaan lentoaseman pinta- ja pohjavesitarkkailupisteistä.

Yhtiö on esittänyt, että propyleeniglykoli ja sen hajoamistuotteet on määritettävä pintavesistä, mikäli kemiallinen hapenkulutus COD_{Cr} ylittää 50 mg/l, ja pohjavesistä, mikäli se ylittää 30 mg/l. Kyseinen menettely ja arvot ovat käytössä Helsinki-Vantaan lentoaseman toiminnan pohjavesitarkkailussa. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on hyväksynyt menettelyn 21.10.2015 Helsinki-Vantaan lentoaseman vesien tarkkailuohjelmaa koskevassa päätöksessä. Yhtiön mukaan pohjavesissä 30 mg/l pienemmillä arvoilla

ei tavallisesti havaita glykolia tai sen hajoamistuotteita. Koska pintavesissä kemiallinen hapenkulutus on usein luontaisesti hieman korkeampi kuin pohjavesissä, raja-arvon tulee olla korkeampi kuin pohjavesimäärittelyissä.

Propyleeniglykolin ja sen hajoamistuotteiden analyysikustannukset ovat huomattavasti korkeampia kuin COD_{Cr}:n eikä niitä senkään vuoksi ole mielekästä vain varmuuden vuoksi liittää rutiinimäärittelyisiin. Lupamääräyksen 27 mukaisesti elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi myöhemmin tehdä tarkkailuohjelmaan tarkennuksia ja muutoksia selvitysten ja tarkkailutulosten perusteella.

Aluehallintoviraston antamat perustelut kyseisille määräyksille ovat ristiriitaiset määräystekstien kanssa. Yhtiön mukaan määräykset propyleeniglykolin ja/tai sen hajoamistuotteiden tarkkailusta koskevat alueelta lähtevää pintavettä ja myös purkuojien vettä ojien laskusuunnassa sekä kaikkia lupamääräyksessä 26 lueteltuja pohjavedenhavaintoputkia, ei vain uutta pohjaveden tarkkailupistettä. Lisäksi perusteluissa esitetty tarve tarkkailulle toiminnan alkuvaiheessa on eri tavoin tulkittavissa.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan valituksen johdosta antamassaan lausunnossa esittänyt muun muassa, että aikaisemmin luvitetut maankaatopaikat 7a ja 7b sijaitsevat Katriinanhuoltotien toisella puolella ja niiden suotovedet kulkeutuvat etelään kiitotien louhetäyttyön toisin kuin läjitysalueen 8B vedet. Maankaatopaikan 8 vedet puolestaan kulkeutuvat koilliseen, metsäojan ja Siltaniitunpuron kautta Huhtarinpuron alajuoksulle. Valituksenalaisen maankaatopaikan 8B hulevedet taas johdetaan pääosin luoteeseen laskevaan ojaan Myllypadontien vieressä kahden laskeutusaltaan jälkeen ja osaksi koilliseen Siltaniitunpuroon, niin ikään kahden selkeytysaltaan jälkeen. Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksen valituksen liitteinä oleva liitekartta on osin virheellinen laskuojien suhteen. Tämä johtuu hakemuksessa alun perin olleesta virheestä.

Haettu vuotuinen täyttömäärä on alle 25 000 m³ eli alle 50 000 tonnia. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei ole ympäristölupahakemuksen johdosta antamassaan lausunnossa edellyttänyt ympäristövaikutusten arviointimenettelyä maankaatopaikkatoiminnalle. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tiedossa ovat olleet myös suunnitellut läjitysalueet 9 ja 10.

Maankaatopaikkojen purkuvesillä ei ole sanottavaa kuormitusvaikutusta vesistöön, koska läjitettävät massat ovat pilaantumattomia ja valumavedet on kiintoainekuormituksen vähentämiseksi edellytetty käsiteltävän laskeutusaltaissa ennen purkuojiin johtamista. Vedet ovat hulevesiä, eivät varsinaisesti jätevesiä.

Karttataarkastelun ja maastokäynnin perusteella Myllypadontien nykyinen itäinen selkeytysallas sijaitsee luvan hakijan omistamalla kiinteistöllä. Aluehallintovirasto ei ole voinut lupa-asiaa ratkaistessaan ennakoida mahdollisia uusia selkeytysaltaan sijoituspaikkoja. Maankaatopaikan 8B alueella on kuitenkin luvan mukaan omat selkeytysaltaansa.

Alueen 8 vesienkäsittelyä ei ole toteutettu lupamääräysten mukaisella tavalla, mutta kyse on valvonta-asiasta eikä se kuulu tähän lupa-asiaan. Alue 8 on toiminut turpeenottoalueena ja sen hulevedet sisältävät runsaasti kiintoainesta ja rautaa. Finavia Oyj on ilmoittanut, että se on käynnistänyt toimenpiteet tilanteen korjaamiseksi ja että se hankkii kunnostustyöhön mahdollisesti tarvittavat luvat. Oranssinruskea saostuma purkuojassa on tutkimuksissa osoittautunut rautasakaksi ja se saattaa olla luonnollistakin alkuperää. Haitta-aineita ei ole juurikaan havaittu purkuojan vedessä.

Huhtarinpuroon johdetaan Huhtariin suunnalta muun muassa Rudus Oy:n betonituotetehtaan prosessijätevesiä Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan ja aikaisemmin Tuusulan ympäristölautakunnan luvalla. Uomaa on osin perattu, suoritettu ja sinne on asennettu betonirumpuja. Huhtarinpuroa ei voida pitää luonnontilaisena.

Aluehallintovirastolla on ollut lupaa myönnettäessä käytettävissä viereisten alueiden vesitutkimustuloksia aikaisemmilta vuosilta ja hakemuksen liitteinä ollut tarkkailuraportti. Aluehallintovirasto on voinut arvioida, ettei toiminnasta aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa ympäristönsuojelulain 49 §:ssä tarkoitettua luvan myöntämisen estettä.

Meluraja-arvon antaminen ei ole ollut tarkoituksenmukaista, koska maankäyttöpaikka 8B sijaitsee lentomelualueella 300 metrin etäisyydellä kiitoradasta. Viereisen täyttöalueen 8 melusta ei ole valitettu eikä asukkaiden muistutuksissa ole nostettu esiin mahdollista meluvaikutusta. Potentiaalinen meluvaikutus liittyy kuormien kuljetukseen ja saattaa olla havaittavissa kuljetusten aikana Myllypadontien varrella, mikäli kuormat tuodaan sen kautta. Haitan aste riippuu kuljetusten määrästä ja muun muassa ajonopeudesta. Tästä syystä on annettu lupamääräys 16.

Aluehallintovirasto on lausunnossaan todennut Finavia Oyj:n valituksen johdosta muun muassa, että luvan hakija on hakemuksen täydennyksessään ilmoittanut, että aluetta 8B on aikaisemmin täytetty paikoin yli viisi metriä, kun osa alueesta on ollut kiitotien 3 rakentamisen aikaista läjitysaluetta 2000-luvun alussa. Massat ovat olleet kiitotien 3 rakentamisessa kaivettuja maa-aineksia. Kiitotie 3 on rakennettu koskemattomalle alueelle, joten lähtökohtaisesti maa-aineksia voidaan luvan hakijan mukaan pitää pilaantumattomina. Osalle aluetta on ollut läjitettynä turvetta, jota on myöhemmin hyödynnetty mullanvalmistuksessa.

Koska alueelle 8B aikaisemmin läjitettyjen massojen laadusta ei ole ollut täyttä varmuutta, on annettu lupamääräys 1. Lupamääräyksen sanalla varmistettava on tarkoitettu, että alueen täyttöhistoriaa selvitetään vielä tarkemmin dokumenteista ja aistinvaraisesti kairausnäytteistä sekä mahdollisesti myös muutamia näytteitä laboratoriossa tutkimalla. Alueen laajuuden ja aikaisemman täytön paksuuden takia on varovaisuussyistä annettu myös velvoite tarkkailla jäänestoaineena käytettävän propyleeniglykolin ja sen hajoamistuotteiden pitoisuuksia alueen pinta- ja pohjavesissä. Näiden yhdisteiden tutkiminen vesistä on tarpeen erityisesti aikaisemman täytön aiheuttaman pienen riskin takia.

Lupamääräysten 25 ja 26 muotoilu ei ehkä ole ollut riittävän selkeä. Niiden osalta on otettava huomioon ilmaisu "Uudenmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla" sekä lisäksi niitä täydentävä lupamääräys 27, jonka mukaan tarkkailuja voidaan tarvittaessa tarkentaa ja muuttaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla edellyttäen, että muutokset eivät heikennä tulosten luotettavuutta, lupamääräysten noudattamisen valvottavuutta eivätkä tarkkailun kattavuutta. Aluehallintovirasto on tarkoittanut, että ainakin maankaatopaikan 8B selkeytysaltaista lähtevästä vedestä tutkitaan propyleeniglykoli ja sen hajoamistuotteita. Vastaavasti lupamääräyksessä 26 ainakin Lavangon pohjavesialueelle sijoitettavan uuden tarkkailupisteen vedestä on tutkittava propyleeniglykoli ja sen hajoamistuotteita.

Propyleeniglykolin ja sen hajoamistuotteiden tutkiminen on perusteltua toiminnan alkuvaiheessa, kuten lupamääräysten 24–26 perusteluissa on todettu. Toiminnan alkuvaiheena on pidettävä pitkäkestoisessa toiminnassa kahta tai kolmea ensimmäistä toimintavuotta.

Yhtiön esittämä COD_{Cr} -tutkimus ei välttämättä ole riittävän luotettava tai tarkka propyleeniglykolin tai sen hajoamisen seurauksena jo muodostuneiden yhdisteiden havaitsemiseksi. Myös Pääkaupunkiseudun Vesi Oy on edellyttänyt glykoleiden ja niiden hajoamistuotteiden analysointia vesinäytteistä, jolloin voidaan yksiselitteisesti selvittää glykoleiden pääseminen pohjaveteen.

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan valituksen johdosta antamassaan vastineessa lausunut muun muassa, että maankaatopaikkojen ympäristöluvut on käsitelty kaatopaikkakohtaisesti eikä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ole ollut tarpeen soveltaa yksittäisille maankaatopaikoille. Harkintaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa ei ole pantu vireille eikä Uudenmaan ympäristökeskus tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ole katsonut tarpeelliseksi ottaa oma-aloitteisesti päätettäväkseen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa. Maankaatopaikka 8B ei läjitettävän maa-ainesmäärän perusteella vaadi ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaista arviointia.

Maankaatopaikan 8B liikennevaikutukset ulottuvat selvästi suppeammalle alueelle kuin tavanomaisen maankaatopaikkatoiminnan liikenteelliset vaikutukset, koska maankaatopaikalle 8B läjitetään ainoastaan Finavia Oyj:n oman lentokenttäalueen rakennushankkeissa muodostuvia ylijäämämaita. Maankaatopaikkatoiminnan melu eroaa lentomelusta ja tämän vuoksi päätöksessä on määräykset melun osalta. Ajoteiden pölyäminen on myös ympäristölupapäätöksessä otettu huomioon.

Lentoasema-alueella pinta- ja pohjavesiin kohdistuvia vaikutuksia on vuosittain seurattu ja arvioitu. Maankaatopaikkojen tarkkailun tuloksissa on havaittu rautapitoisuuksien olevan koholla. Muita vaikutuksia ei ole havaittu. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on ottanut lisävesinäytteitä maankaatopaikan 8 alapuolisesta Siltaniitunpurosta maaliskuussa 2017. Vesinäytteissä ei ole havaittu merkkejä glykoleista tai niiden hajoamistuotteista, PAH-yhdisteistä, VOC-yhdisteistä eikä öljyhiilivedyistä. Maankaatopaikkaa lähimmän havaintopaikan vesi on ollut lähes hapetonta ja lämpimämpää kuin

alempana purossa. Vesinäytteissä on ollut runsaasti rautaa ja mangaania. Hapettoman ja runsaasti rautaa sisältävän veden purkautuessa maan alta ojaan, vesi hapettuu ja samalla liukoisessa muodossa ollut rauta hapettuu rautaoksideiksi ja muodostaa rautasakkaa. Vastaavaa rautasakkaa havaitaan luonnossa monissa paikoissa, joissa hapetonta ja rautapitoista pohjavettä purkautuu ojiin ja puroihin.

Ojavesinäytteiden tuloksissa osa raskasmetallipitoisuuksista on ollut hiukan suurempia maankaatopaikkaa lähinnä olevalla havaintopaikalla verrattuna alempaan havaintopaikkaan. Finavia Oyj on keväällä 2017 tutkinut ojan sedimentin laatua heti maankaatopaikan alapuolella. Sedimentissä on todettu kohonnut arseenipitoisuus.

Maastokäynneillä on havaittu, että rautasakkaa on Siltaniitunpurossa noin 700 metrin matkalla maankaatopaikan alapuolisella osuudella. Rautasakkaa ei ole esiintynyt enää kohdassa, jossa Siltaniitunpuro laskee Skålbäckinpuroon. On oletettava, että maankaatopaikan vaikutuksia ei näy Skålbäckinpurossa asti ja on epätodennäköistä, että vaikutuksia näkyisi enää Tuusulanjoessa asti.

Maankaatopaikka 8B ja muut maankaatopaikat sijaitsevat lentokenttäalueeksi kaavoitetulla alueella eikä toiminnalla siten ole vaikutuksia alueen yhdyskuntarakenteeseen.

Helsinki-Vantaan lentoaseman pohjoisosassa maankaatopaikkatoiminta on käynnistynyt jo ennen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain voimaantuloa. Maankaatopaikkatoiminnan vaikutuksia on arvioitu hanke kerrallaan ympäristölupahakemuksissa ja vaikutuksia on seurattu lupamääräysten mukaisissa seurannoissa. Eri hankealueina toteutetuissa täytöissä on ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain näkökulmasta hankkeen pilkkomisen piirteitä. Koska hankkeiden vaikutukset on arvioitu lupahakemuksissa ja niiden yhteisvaikutuksia seurataan, ympäristövaikutusten arviointimenettelyn käynnistäminen jälkikäteen ei ole perusteltua. Lupahakemuksessa esitetyt selvitykset voidaan ottaa huomioon ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista harkittaessa lupahakemuksen jättämisvaiheessa voimassa olleen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) mukaisesti.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan valituksessa esille tuodut selvitysten puutteita ja toimittamista sekä toiminnasta aiheutuneita haittoja koskevat näkökohdat eivät ole peruste ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamiselle.

Täytäntöönpanoluvan myöntäminen ei tee muutoksenhakua hyödyttömäksi, koska alue on mahdollista ennallistaa.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vastineessaan todennut Finavia Oyj:n valituksen johdosta, että lupamääräysten 25 ja 26 glykolimääritykset voidaan muuttaa ehdolliseksi riippuen vesinäytteen COD_{Cr}-arvosta. COD_{Cr}-raja-arvon ylittyessä vesinäytteistä tulee määrittää kaikki glykolit ja niiden hajoamistuotteet eikä pelkästään propyleeniglykolia.

Finavia Oyj on antamassaan vastineessa vaatinut, että Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan valitus hylätään.

Vastineessa yhtiö on todennut muun muassa, että Myllypadontien maankaato paikalle ja maankaatopaikalle 8 on arvioitu sijoitettavaksi vuosittain noin 15 000–30 000 tonnia ja maankaatopaikoille 7a ja 7b noin 15 000 tonnia. Maankaatopaikkojen vuosittaiset vastaanottokapasiteetit ovat arvioiden mukaan olleet alle 50 000 tonnia, joten ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei ole sovellettu yksittäisille maankaatopaikoille. Maankaatopaikan 8B lupahakemuksessa on arvioitu vuosittain sijoitettavien ylijäämämaiden määräksi alle 38 000 tonnia, joten ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei ole ollut tarpeen soveltaa myöskään maankaatopaikan 8B toimintaan.

Ympäristölupahakemuksissa on arvioitu maankaatopaikkatoimintojen melu- ja pölyvaikutuksia, vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin ja pinta- ja pohjavesivaikutuksia, joita on tarkkailtu ympäristölupapäätösten mukaisesti yhteistarkkailuna. Maankaatopaikkojen vesien tarkkailu on yhdistetty osaksi lentoaseman toiminnan glykoli-, pinta- ja pohjavesitarkkailua. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn käynnistäminen jälkikäteen ja maankaatopaikoille myönnettyjen ympäristölupien avaaminen uuteen yhtenäiskäsittelyyn on eri viranomaisten ja toiminnanharjoittajan voimavarojen tuhlausta. Menettelyillä ei saavuteta mitään sellaista, mitä ei olisi jo ratkaistu ympäristölupapäätöksissä ja mitä ei voitaisi selvittää valvonnallisoin keinoin.

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta on antamassaan vastaselityksessä todennut muun muassa, että elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen väite siitä, että maankaatopaikkatoiminta alueella olisi alkanut ennen ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain voimaantuloa, ei pidä paikkaansa. Esitetyt suunnitelmat pintavesien käsittelystä ja johtamisesta eivät ole perustuneet riittäviin selvityksiin eivätkä ne ole vallitsevissa maasto-olosuhteissa olleet toteuttamiskelpoisia. Maankaatopaikkojen vesienkäsittelyjärjestelyjä ei ole toteutettu ympäristölupahakemuksissa esitettyjen suunnitelmien ja lupamääräyksissä edellytettyjen järjestelyjen mukaisesti. Koska vesiä ei ole käsitelty eikä niitä ole johdettu suunnitellusti vesienjohtamissuunnitelmien perusteella, tehdyn tarkkailun tulokset eivät kuvaa maankaatopaikkojen tosiasiallisia vaikutuksia ympäristöön.

Kyse on hankkeiden pilkkomisesta. Kun otetaan huomioon lupapäätösten ajankohdat ja esitetyt selvitykset maanläjitystoiminnan aloittamisen ajankohdista, toiminta ja lupakäsittelyt ovat tapahtuneet ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lainsäädännön voimassa ollessa. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on useassa hankkeessa edellyttänyt ympäristövaikutusten arviointimenettelyn mukaista harkintaa tehtäväksi olemassa olevalta toiminnalta, kun uusi lupahakemus on tullut vireille. Toiminnanharjoittajien tasapuolinen kohtelu edellyttää tätä vaatimusta myös Finavian maankaatopaikkatoiminnan osalta.

Finavia Oyj on Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksesta saadun tiedon mukaan siirtänyt Myllypadontien maankaatopaikan massat kesän 2017 aikana maankaatopaikalle 8B rakennusjätteiden seulontaa ja lajittelua varten. Maankaatopaikan 8B ympäristöluvassa ei ole ratkaistu jätteensekaisen maan käsittelyyn liittyvää lupa-asiaa, vaan seulontaa koskeva ratkaisu sisältyy

Myllypadontien maankaatopaikan ympäristölupaan. Maankaatopaikan 8B ympäristölupahakemuksessa ei ole esitetty jätteensekaisen maa-aineksen seulon-
taa eikä sen ympäristöluvassa ole sallittu kyseistä toimintaa. Maankaatopaikan
8B ympäristöluvassa ei ole annettu toiminnan meluntorjuntaa koskevia mää-
räyksiä. Toiminnanharjoittajan ja valvontaviranomaisen toiminta osoittaa
maankaatopaikkatoimintojen tosiasiallisen yhteyden.

Finavia Oyj on antamassaan vastaselityksessä todennut muun muassa, että yh-
tiö on teettänyt alueella maaperätutkimuksen lupamääräystä 1 hieman laajem-
pana ennen maanlajitystoiminnan aloittamista, jotta alueella jo olevien masso-
jen laadusta ei jää epäselvyyttä. Alueelta otetuissa näytteissä ei ole todettu gly-
kolin ja sen hajoamistuotteiden eikä myöskään liukkaudentorjunta-aineiden
pitoisuuksia. Selvityksen perusteella alueella ei ole pilaantuneita maa-aineksia.
Tutkimukset tukevat sitä, että propyleeniglykolin ja sen hajoamistuotteiden
tutkiminen pitää olla ehdollista riippuen vesinäytteen COD_{Cr}-arvosta. Raja-
arvon ylittyessä vesinäytteistä voidaan määrittää propyleeniglykolin lisäksi
myös etyleeniglykoli.

*Vantaan kaupungille sekä kaupungin ympäristö- ja terveydensuojeluviran-
omaiselle, Tuusulan kunnalle ja kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, Lii-
kenteen turvallisuusvirastolle ja Pääkaupunkiseudun Vesi Oy:lle* on varattu
tilaisuus vastineen antamiseen. Vastineita ei ole annettu.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus hylkää Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan valituksen.
2. Hallinto-oikeus, *Finavia Oyj:n* valituksen pääosin hyväksyen, muuttaa lupa-
määräyksen 25 ensimmäisen kappaleen ja lupamääräyksen 26 toisen kappä-
leen kuulumaan seuraavasti (*muutokset kursivilla*):

25. Maankaatopaikan omista selkeytysaltaista (1 ja 2) lähtevän veden laatua
(virtaamatietoineen) sekä veden laatua purkuojissa on tarkkailtava Uudenmaan
ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. *Selkey-
tysaltaista 1 ja 2 määritettäviin parametreihin on lisättävä kemiallinen hapen-
kulutus (COD_{Cr}). Mikäli COD_{Cr}-arvo ylittää 50 mg/l, on kyseisestä tarkkailu-
pisteestä määritettävä propyleeniglykoli ja etyleeniglykoli sekä niiden ha-
joamistuotteiden pitoisuudet.*

=====

26. =====

Nykyisin määritettäviin parametreihin on lisättävä (*poistettu tekstiä*) nitraatti-
ja nitriittityppi (korkeita typpipitoisuuksia havaittaessa) sekä kemiallinen ha-
penkulutus (COD_{Cr}). Mikäli COD_{Cr} -arvo ylittää 30 mg/l, on kyseisestä tark-
kailupisteestä määritettävä propyleeniglykoli ja etyleeniglykoli sekä niiden ha-
joamistuotteiden pitoisuudet. Pohjaveden tarkkailusuunnitelma on esitettävä
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 1.5.2017 mennessä.

Perustelut

Sovellettuja oikeusohjeita

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 4 §:n (458/2006) 1 momentin mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan muun muassa hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi. Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä arvioitavista hankkeista ja niiden muutoksista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2006) jätehuoltoa koskevan 6 §:n 11 kohdan mukaan hankkeita, joihin muun muassa sovelletaan arviointimenettelyä ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 1 momentin nojalla ovat muiden kuin a tai c alakohdassa tarkoitettujen jätteiden kaatopaikat, jotka on mitoitettu vähintään 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle.

Mainitun lain 4 §:n 2 momentin mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Pykälän 3 momentin mukaan harkittaessa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Harkintaperusteista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen 7 §:n mukaan harkittaessa arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen on tarkasteltava erityisesti muun muassa hankkeen ominaisuuksia, kuten hankkeen kokoa, yhteisvaikutusta muiden hankkeiden kanssa, jätteiden muodostumista, pilaantumista ja muita haittoja, sekä onnettomuusriskejä ottaen erityisesti huomioon käytettävät aineet ja tekniikat. Lisäksi on tarkasteltava hankkeen sijaintia muun muassa suhteessa nykyiseen maankäyttöön ja luonnon sietokykyyn ottaen erityisesti huomioon muun muassa luonnon- ja maisemansuojelualueet, lain nojalla luokitellut tai suojellut alueet, sekä historiallisesti, kulttuurisesti tai arkeologisesti merkittävät alueet. Edelleen on tarkasteltava vaikutusten luonnetta, kuten muun muassa vaikutusalueen laajuutta ottaen huomioon vaikutuksen kohteena olevan väestön määrä, vaikutuksen suuruus ja monitahoisuus, vaikutuksen todennäköisyys sekä vaikutuksen kesto, toistuvuus ja palautuvuus.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 7 §:n 1 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäiseksi.

Ympäristönsuojelulain 11 §:n 1 momentin mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, että toiminnasta ei aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja pilaantuminen voidaan ehkäistä. Pykälän 2 momentin mukaan toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon toiminnan 1) luonne, kesto, ajankohta ja vaikutusten merkittävyys sekä pilaantumisen todennäköisyys ja onnettomuusriski, 2) vaikutusalueen herkkyys ympäristön pilaantumiselle, 3) merkitys elinympäristön terveellisyyden, ja viihtyisyyden kannalta, 4) sijoituspaikan ja vaikutusalueen nykyinen ja oikeusvaikutteisen kaavan osoittama käyttötarkoitus ja 5) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Ympäristönsuojelulain 29 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvanvaraisen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun toiminnan olennaiseen muuttamiseen on oltava lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa.

Ympäristönsuojelulain 41 §:n mukaan jos samalla toiminta-alueella sijaitsevilla usealla luvanvaraisella toiminnalla on sellainen tekninen ja toiminnallinen yhteys, että niiden ympäristövaikutuksia tai jätehuoltoa on tarpeen tarkastella yhdessä, toimintoihin on haettava lupaa samanaikaisesti eri lupahakemuksilla tai yhteisesti yhdellä lupahakemuksella. Lupaa voidaan kuitenkin hakea erikseen, jos hakemuksen johdosta ei ole tarpeen muuttaa muita toimintoja koskevaa voimassa olevaa lupaa.

Ympäristönsuojelulain 46 §:n 1 momentin mukaan jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien eri toimintojen yhteisvaikutus on lupaharkinnan kannalta huomattava ja näiden toimintojen ympäristölupa-asiat ovat vireillä samassa lupaviranomaisessa, asiat on käsiteltävä ja ratkaistava samanaikaisesti, jollei sitä ole perustellusta syystä pidettävä tarpeettomana. Pykälän 2 momentin mukaan jos 41 §:ssä tarkoitettuja toimintoja koskeva lupa-asia on pantu vireille eri lupahakemuksilla, hakemukset on käsiteltävä ja ratkaistava tarvittaessa samanaikaisesti ottaen huomioon toimintojen muodostama kokonaisuus.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa muun muassa 1) terveyshaittaa, 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa, 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai

yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella tai 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasisitusta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan luvassa on annettava tarpeelliset määräykset 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista, 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä, 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä, 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa, 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimita sekä 6) muista toimita, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa. Pykälän 3 momentin mukaan lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöraja-arvoa sekä päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lupamääräyksissä ei kuitenkaan saa velvoittaa käyttämään vain tiettyä tekniikkaa. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian ja materiaalien käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

Ympäristönsuojelulain 62 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset päästöjen ja toiminnan tarkkailusta sekä toiminnan vaikutusten ja toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Luvassa on lisäksi annettava tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta. Pykälän 2 momentin mukaan tarkkailun toteuttamiseksi luvassa on määrättävä mittausmenetelmistä ja mitausten tiheydestä. Luvassa on myös määrättävä siitä, miten seurannan ja tarkkailun tulokset arvioidaan ja miten tulokset toimitetaan valvontaviranomaiselle. Toiminnanharjoittaja voidaan määrätä antamaan valvontaa varten myös muita tarpeellisia tietoja.

Asiassa saatua selvitystä

Toiminnassa on kysymys pilaantumattoman maa-aineksen sijoittamisesta Helsinki-Vantaan lentoaseman pohjoispuolelle. Alueelle läjitetään lentoaseman rakentamisen yhteydessä syntyviä pilaantumattomia ylijäämämaita, kuten savea, turvetta ja silttiä, joiden haitta-ainepitoisuudet ovat maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen (214/2007) alemman ohjeavon alapuolella tai joiden sijoituskelpoisuudesta on riippumattoman asiantuntijan arvio. Suunniteltu maankaatopaikka on pinta-alaltaan noin 5,2 hehtaaria ja kokonaistäyttilavuus on 360 000 tonnia.

Hakemuksen mukaisen läjitysalueen eteläpuolella sijaitsevat maankaatopaikat 7a ja 7b. Pohjoispuolella sijaitsee Myllypadontien maankaatopaikka. Itäreunasta läjitysalue rajautuu viereiseen maankaatopaikkaan 8. Aluehallintovirasto on 16.12.2011 antamallaan päätöksillä myöntänyt ympäristöluvut kyseisille maankaatopaikoille.

Lähimmät asuinkiinteistöt sijaitsevat läjitysalueen länsipuolella noin 100 metrin etäisyydellä. Toiminnasta aiheutuvaa melua ei ole selvitetty mallintamalla, koska alue sijaitsee lentoaseman lentomelualueella.

Toiminta ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin luokiteltu pohjavesialue sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä. Pohjaveden muodostumisalue sijaitsee 2,2 kilometrin etäisyydellä. Läjitysalueen lounaispuolella noin 1,3 kilometrin etäisyydellä sijaitsee vedenottamo. Toiminta sijoittuu Tuusulanjoen alaosan valuma-alueelle. Maankaatopaikka-alueen vedet kerätään ympärysojilla selkeytysaltaisiin ja ohjataan niistä edelleen laskuoihin, jotka laskevat Tuusulanjokeen. Valumareitin pituus on noin 1,2 kilometriä. Maankaatopaikan länsipuolella lähimmillään noin 230 metrin etäisyydellä sijaitsee Päijännetunneli. Maanläjitysalue ei sijoitu Päijännetunnelin suojavyöhykkeelle. Lähin talousvesikäytössä oleva yksityiskaivo sijaitsee 100 metrin etäisyydellä läjitysalueen länsipuolella.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

Keski-Uudenmaan ympäristölautakunnan valitus

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltaminen

Hakemusasiakirjojen mukaan haettu vuotuinen täyttömäärä on alle 25 000 m³ eli alle 50 000 tonnia. Näin ollen hankkeeseen ei tule ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen 6 §:n 11 kohdan perusteella sovellettavaksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 1 momentin mukainen pakollinen arviointimenettely.

Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei ole tehnyt asiassa päätöstä siitä, onko ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaista arviointimenettelyä tarpeen soveltaa nyt kysymyksessä olevaan hankkeeseen. Valituksen johdosta antamassaan vastineessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on todennut, että harkintaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa ei ole pantu vireille eikä Uudenmaan ympäristökeskus tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ole katsonut tarpeelliseksi ottaa oma-aloitteisesti päätettäväkseen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista yksittäistapauksessa.

Helsinki-Vantaan lentoaseman ympäristössä sijaitsevat maankaatopaikat muodostavat kokonaisuuden, jonka osalta ympäristövaikutusten arviointimenettely olisi aikanaan ollut perusteltua. Kun kuitenkin otetaan huomioon ajan kuluminen, alueen maankaatopaikkatoiminnan ympäristövaikutuksista ja ympäristöstä asiakirjoista saatava selvitys sekä se, että muista lähialueilla toimivista maankaatopaikoista mahdollisesti aiheutuvilla haitoilla on osin eri vaikutusalueet kuin nyt käsiteltävänä olevalla toiminnalla, hallinto-oikeus katsoo, ettei nyt kysymyksessä olevaan hankkeeseen ole muutoinkaan sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia ja asetusta.

Ympäristölupien yhteiskäsittelyn tarpeellisuus

Myllypadontien maankaatopaikkaa sekä maankaatopaikkoja 7a, 7b ja 8 koskevat ympäristölupapäätökset on annettu 16.12.2011. Maankaatopaikkaa 8B koskeva ympäristölupahakemus on tullut vireille aluehallintovirastossa 15.11.2016. Muita maankaatopaikkoja koskevat lupa-asiat ja maankaatopaikkaa 8B koskeva lupahakemus eivät ole olleet samanaikaisesti vireillä aluehallintovirastossa.

Yhtiön hakemus on käsitelty lupaviranomaisessa pelkästään maankaatopaikkaa 8B koskevana erillisenä lupa-asiana. Asiassa saadun selvityksen perusteella alueen maankaatopaikoilla on eräiltä osin keskenään sellainen toiminnallinen yhteys, että hakemus olisi tullut käsitellä ympäristönsuojelulain 29 §:n 1 momentin mukaisena toiminnan olennaisena muutoksena. Lupaviranomaisella on kuitenkin ollut käytettävissään lupaharkinnan kannalta riittävä selvitys, jonka perusteella maankaatopaikkaa 8B koskevaa lupahakemusta käsiteltäessä on voitu ottaa riittävässä määrin ottaa huomioon eri maankaatopaikkatoimintojen ympäristövaikutukset. Aluehallintoviraston päätöksessä on myös annettu riittävät lupamääräykset toiminnasta aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi. Tämän johdosta hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalaista päätöstä ei ole tässä tapauksessa syytä kumota.

Hallinto-oikeus toteaa lisäksi, että olemassa olevan toiminnan valvontaan liittyviä kysymyksiä ei voida käsitellä esillä olevan lupa-asian yhteydessä. Valvontaviranomaisen on ympäristönsuojelulain valvontaa ja hallintopakkoa koskevien säännösten nojalla puututtava toiminnasta mahdollisesti aiheutuviin ympäristöhaittoihin sekä lupamääräysten vastaiseen toimintaan.

Päätöksen täytäntöönpano

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen päätöksen täytäntöönpanon kieltämiseen ei ole aiheutta.

Finavian Oyj:n valitus

Lupamääräyksen 25 ensimmäisen kappaleen mukaan maankaatopaikan omista selkeytysaltaista (1 ja 2) lähtevän veden laatua (virtaamatietoineen) sekä veden laatua purkuojissa on tarkkailtava Uudenmaan ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Määritettäviin parametreihin on lisättävä propyleeniglykoli ja/tai sen hajoamistuotteita.

Yhtiö on vaatinut, että kappaletta muutetaan siten, että selkeytysaltaista 1 ja 2 määritettävistä parametreista poistetaan propyleeniglykoli ja/tai sen hajoamistuotteet ja parametreihin lisätään kemiallinen hapenkulutus COD_{Cr}. Mikäli COD_{Cr}-arvo ylittää 50 mg/l, kyseisestä tarkkailupisteestä on määritettävä propyleeniglykolin ja sen hajoamistuotteiden pitoisuudet.

Lupamääräyksen 26 toisen kappaleen mukaan nykyisin määritettäviin parametreihin on lisättävä propyleeniglykoli ja/tai sen hajoamistuotteita sekä nitraatti- ja nitriittityppi (korkeita typpipitoisuuksia havaittaessa). Pohjaveden tarkkailusuunnitelma on esitettävä Uudenmaan ELY-keskukselle 1.5.2017 mennessä.

Yhtiö on vaatinut, että kappaletta muutetaan siten, että pohjavesitarkkailun osalta määritettävistä parametreista poistetaan propyleeniglykoli ja/tai sen hajoamistuotteet ja parametreihin lisätään kemiallinen hapenkulutus COD_{Cr} . Mikäli COD_{Cr} -arvo ylittää 30 mg/l, kyseisestä tarkkailupisteestä on määritettävä propyleeniglykolin ja sen hajoamistuotteiden pitoisuudet.

Vastaselityksensä liitteenä Finavia Oyj on toimittanut hallinto-oikeuteen 30.5.2017 päivätyn maanlajitysaluetta 8B koskevan maaperän pilaantuneisuus-tutkimuksen. Raportin mukaan maanlajitysalueen 8B kohdalla on tutkittu maaperän pilaantuneisuutta yhteensä 20 tutkimuspisteestä. Tutkimuksissa ei ole todettu merkkejä maaperän pilaantuneisuudesta. Kaikki analysoidut haitta-ainepitoisuudet ovat olleet alle maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista annetussa valtioneuvoston asetuksessa (214/2007) määriteltyjen kynnysarvotasojen. Tutkimuksissa ei ole todettu glykoleja tai liukkaudentorjunta-aineita. Tehtyjen tutkimusten perusteella alueen maaperä on ollut pilaantumattomaa eikä alueella ole kunnostustarvetta.

Finavia Oyj on vastaselityksessään todennut, että COD_{Cr} -arvon ylittyessä voidaan vesinäytteistä määrittää propyleeniglykolin lisäksi myös etyleeniglykoli.

Edellä lausutun perusteella ja kun otetaan huomioon, että maankaatopaikalle 8B on tarkoitus jatkossa sijoittaa ainoastaan pilaantumattomia maa-aineksia, hallinto-oikeus muuttaa lupamääräyksiä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkipano

Päätös on annettu julkipanon jälkeen.

Päätöksestä ilmoittaminen

Vantaan kaupunginhallituksen ja Tuusulan kunnanhallituksen on viipymättä ilmoitettava tästä päätöksestä ilmoitustauluillaan.

Muutoksenhaku

Ympäristönsuojelulain 190 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin perusteella valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen antopäivästä eli viimeistään **26.7.2019**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJp (01.18).

Diaarinumerot

00542/17/5107

00554/17/5107

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Riikka Mäki ja Linda Strömman sekä luonnontieteidenalan hallinto-oikeustuomari Juha Väisänen.

Riikka Mäki

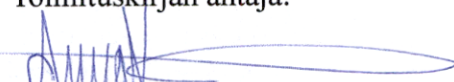
Juha Väisänen

Linda Strömman

Hallinto-oikeuden esittelijä

Juha Ahonen

Toimituskirjan antaja:

Anna Viljanen
lainkäyttösihteeri

Diaarinumerot

00542/17/5107

00554/17/5107

Jakelu

Päätös ja maksu Keski-Uudenmaan ympäristölautakunta, oikeudenkäyntimaksu 250 euroa
(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)

Finavia Oyj

Jäljennös maksutta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto, sähköisesti
Ympäristölupavastuualue

Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Tuusulan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Vantaan kaupungin terveydensuojeluviranomainen

Tuusulan kunnan terveydensuojeluviranomainen

Vantaan kaupunginhallitus

Tuusulan kunnanhallitus

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/
Ympäristö ja luonnonvarat, sähköisesti

Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

JS

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta **korkeimmalta hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisperusteet

Hallintolainkäyttölain 13 §:n 2 momentin mukaan valitusluvan myöntämisen perusteet ovat:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuunottamatta.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitettavan valituskirjelmän tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituskirjelmän ja muiden valitusasiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta
- perusteet, minkä vuoksi valituslupa tulisi myöntää
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero sekä mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa tai ellei sähköisesti toimitettavassa asiakirjassa ole selvitystä asiamiehen toimivallasta.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, Helsinki

Puh.nro: 029 56 40200

Telefax: 029 56 40382

S-posti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00-16.15